

מו"פ ערבה דרומית: דו"ח התקדמות מדעית מסכם

תחום המחקר: קידום ענף גידול ירקות בערבה הדרומית

שם המחקר: מבחן זנים מלון סתיו ליצוא ולשוק מקומי

קוד מוקד פנימי: 82164

חוקר ראשי: דרול גילט

חוקרים שותפים: נביל עומרי – אגף ירקות, שה"מ, ינאי זאוסמר ויובל אוסטרובסקי – מו"פ ערבה דרומית

סטטוס התוכנית: נמשכת

מועד התחלה וסיום המחקר: 2024

רקע, תאור הבעיה ומטרות המחקר

במשך שנים רבות מלון סתיו הוא חלק אינטגרלי וחשוב בסל הגידולים בערבה הדרומית. זני המלון הנשתלים הם בעיקר מטיפוסי גליה LSL וטיפוסי אננס כתום המשווקים לשוק המקומי בלבד. התחרות הקשה בשיווק מחייבת הקפדה רבה על ייצור פרי באיכות גבוהה - חיי מדף ארוכים, רמת סוכר גבוהה, צורה אחידה וגודל מתאים. מציאת זנים מטיפוסיים שונים עם אחוז גבוה של פירות בעלי איכות גבוהה יתרום להגדלת הכנסת המגדל וכך ניתן יהיה להמשיך ולגדל גידול זה בסתיו בערבה.

מטרת הניסוי היתה לבחון את התאמתם של זני מלון חדשים מטיפוסיים שונים (LSL, אננס כתום) במועד שתילה של תחילת אוגוסט.

מהלך המחקר ושיטות העבודה

טיפוסי המלון נשתלו ב-9.8.24. הזנים נשתלו בבלוקים באקראי – לכל זן 4 חזרות באורך 4 מ'. עומד האוכלוסיה היה כ-2.2 צמחים למטר רץ. באסיף, המלוניים מוינו לגדלים, נספרו ונשקלו. בנוסף נערכה בדיקת חיי מדף בקירור של 6 מעלות צלזיוס משך כחמישה ימים ועוד יומיים בטמפ' חדר. מלוניים אלו נבדקו ע"פ רמת נוכחות כתמים חומים, התמוטטות פנימית, מוצקות, ריקבונות, חלילות, ותכולת כלל המוצקים המומסים (T.S.S).

רשימת הזנים

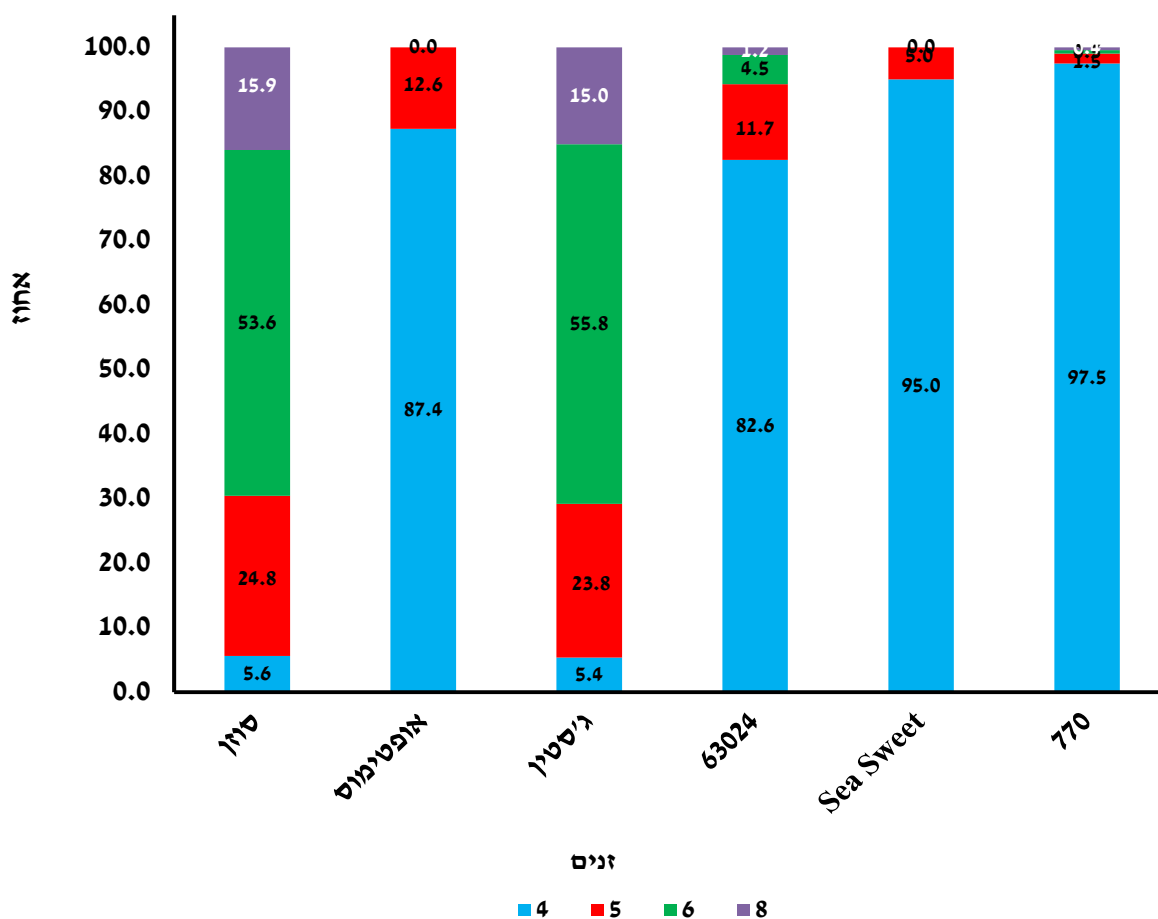
מקור	זן	טיפוס
אגריקה	סוזן	גליה LSL
הזרע	אופטימוס	
אוריגין סידס	גיסטין	
הזרע	63024	אננס כתום
אגריקה	Sea Sweet	
אוריגין סידס	770	

תוצאות

טבלה מס' 1: נתוני יבול

זן	יבול כללי ק"ג/מ"ר	יבול משווק ק"ג/מ"ר	יבול מובחר ק"ג/מ"ר	יבול סוג א' ק"ג/מ"ר	בררה ק"ג/מ"ר	% מיבול משווק	בכירות
סוזן	5.054	4.812	4.600	0.212	0.242	95.6	בינוני
אופטימוס	5.476	5.476	5.327	0.149	0.000	97.3	בכיר-בינוני
ג'סטין	5.939	5.656	5.449	0.207	0.282	96.3	בינוני
63024	6.194	6.164	6.164	0.000	0.030	100.0	בינוני
Sea Sweet	5.091	5.091	4.681	0.409	0.000	92.0	בכיר
770	6.751	6.751	6.751	0.000	0.000	100.0	בינוני

גרף מס' 1: התפלגות לגודל טיפוס LSL ואננס כתום



טבלה מס' 4: מבדק איכות לאחר השהייה

T.S.S.	התמוטטות פנימית			מוצקות			העדר ג'ינג'ים			זן
	%	הרבה %	בינוני %	ללא %	רך %	גמיש %	מוצק %	הרבה %	בינוני %	
12.3	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	סוזן
11.1	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	אופטימוס
12.1	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	ג'סטין
12.2	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	63024
11.6	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	Sea Sweet
12.9	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	100.0	770

מסקנות והמלצות להמשך המחקר

נתוני היבול נותחו ביחד ובנפרד לפי טיפוס המלון באמצעות מבחן טוקי קרמר ברמת מובהקות $\alpha=0.05$. לא נמצאו הבדלים סטטיסטיים מובהקים בין הזנים השונים בכל אחד מהפרמטרים שנבדקו.

א. **יבול ובכירות**: הזנים 770 ו-63024 הצטיינו ביבול המשווק הגבוה ביותר בין הזנים, והזן סוזן ביבול הנמוך ביותר. כל הזנים היו עם אחוזי פרי מובחר גבוה. רוב הזנים התגלו כבינוניים בבכירות הניבה, והזן Sea Sweet כבכיר מאד.

ב. **גודל פרי**: הזנים סוזן וג'סטין התאפיינו בהתפלגות גודל פרי טוב בגודל 5-6. הזנים 63024, אופטימוס, Sea Sweet, ו-770 בלטו עם אחוזי פרי בגודל 4 גבוה שנע מ-82% ועד 97% בהתאמה. הזנים סוזן וג'סטין התאפיינו ב 15-16% אחוזי פרי קטן (גודל 8).

ג. **איכות פרי**: כל הזנים התאפיינו בהעדר ג'ינג'ים, מוצקות טובה, ובהעדר התמוטטות פנימית לאחר השהייה. רמת הסוכר בכל הזנים היתה טובה ונעה בין 11% במקרה של אופטימוס ועד כ-13% בזן 770.

מסקנות והמלצות להמשך המחקר

מטרת הניסוי היתה לבחון טיפוס LSL ואננס כתום במגמה למצוא זנים בעלי יבול גבוה עם אחוז גבוה של פירות בעלי איכות גבוהה שתתאים לשוק המקומי. כל הזנים הוכיחו את התאמתם כזנים המתאימים לגידול בערבה. מומלץ בהמשך לבחון בניסיונות את הזנים 63024, Sea Sweet, ו-770 בעומד יותר גבוה על מנת להקטין במעט את גודל הפרי. כמוכן, מומלץ לבחון זנים אחרים מטיפוסים שונים כגון ילו קנרי ופיאל דה ספו כאפשרות להרחבת השיווק.